

تاریخ تأسیس

سنة ۱۳۲۴

۵ صفر الخیر

الدین والاخبار

آیده ایکی مرتبه نشر ایدلور

مجله اسلامیه در

سنة ۱۳۲۶ ۱۵ ربیع الاول

۱۹۰۸ ۳ اپریل

محرر وصاحب امتیازی :

ملا عالم جان البارودی.

خارطیومطبعه

قزان.

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم

بسم الله الرحمن الرحيم

سوره نساء ٣٩ آيت

وَأَنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْعَثُوا حَكَمًا مِنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا
مِنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنْ اللَّهُ

كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا

ترجمه

اگر ایر و خاتون آرا ارینک بوز و لوردای روشکه کلگانینی بلسا کز
ایر یقینلرندن بر عقلی کشینی، خاتون یقینلرندن بر عقلی کشینی
بیلگولانکز (بونلرنک اشلرینی قاراب آرا ارینی توزاتورگه تروشسونلر)
اگر بو کشیلر (چنلاب) توزاتونی ایستارسه لر الله تعالی آرا لرینه توزکاک
سالور مرادلرینه ایرشدرر * البته الله تعالی دایما هر نرسه نی (آچیق
ویاشریننی) کو کلرده بولغان نرسه لر نیده بلگو چیدر *

ایضاح

ایر و خاتون آراسنده باشلانغان اختلاف ونشوز موندن النکی آیتده

ایتولگان اوج
کورلسه مم
بولغان نکاح
نرشو لازم
اشبو
وکیل بولغان
یقینندن
خاتون طرف
زوجین آ
توز المکر
وتیکشر
بونلرنک
فالدرر
فرار و
نیوش
ظلم این
اگر
البته
کوند
عنهم
ایر و
بولمس
وبالجه

ایتولگان اوچ تورلی روش اوزره توزالمسه آرالرینک بتونلای بوز ولواحنمالی
کورلسه ممکن قدرینه اصلاح ایچون، شرعا و عقلا مطلوب و مرغوب
بولغان نکاحلرینی ساقلار ایچون، و آرالرینه الفت و محبت سالو ایچون
ترشو لازمدر*

اشبوروشلی کم موندای واقعه کورلگانده مسلمانلر (آنلر طرفندن
وکیل بولغان قاضی و اماملر) ایر یقینندن (آنک فائده سینه ترشوردای
یقینندن بولمسه یات کشیدن) بر عقلی کشینی «حکم» ایدرلر.
خاتون طرفندن دخی اوشانداق بر کشینی «حکم» ایدرلرده اول ایکی حکم
زوجین آراسنک بولغان اشلر نی، وقایو طرف عیبلی ایدکینی، و آرالرینک
توزالمکی نی روشده ممکن بولاچاقینی، خلوص و انصاف ایله بقارلر
وتیکشورلر هر قایو طرفنی تیوشلی روشچه وعظ و نصیحت ایدرلر*
بونلرنک کورولرنچه ایر و خاتوننک نکاح اوزره قالولری خیرلی کورلسه شولای
قالدررغه ترشورلر «امساک بمعروف» قول شریفی اوزره عمل قیلوغه
قرار ویرلر* اگر نکاحلرینی بوز مق و آرالرینی بر طریق ایله آیور مق
تیوش کورلسه «تسریح باحسان» حکم شریفی بوینچه هیچ قایو طرفه
ظلم ایتماینچه نکاحلرینی بوزارغه قرار ویرلر*

اگر بو حکملر و زوجین درست نیتده و توز کلک ایستاورده بولسه لر
البتہ الله تعالی مرادلرینه ایرشدرر قایو اش خیرلی بولسه شونکا
کوندرر* صحابه و مجتهدلردن عثمان، علی، عبدالله بن عباس رضی الله
عنهم امام شعبی، نخعی، مالک، شافعی رحمهم الله سوزلرینه بناء مذکور حکملر نی
ایر و خاتون؛ آیورور ایچون، نکاحلرینی بوزار ایچون وکیل قیلغان
بولمسه لرده تیوشلی کورسه لر نکاحنی بوزارلر طلاق یا که خلع قیلورلر*
وبالجمل بو حکملر نکاحنک هر توغر یسی (توزایتو و بوزو) ایچون زوجیننک

جیم

له و حکماً
هما ان اللهنینی بلسا کز
عقلی کشینی
تروشسونلر
لرینه توز کلک
سهنی (آچین)

الککی آیتک

توکیلندن باشقه اوق وکیل بولورلر مصلحت کورگان اشلرینی اشلرلر *
 حسن بصری، ابوحنیفه، احمد رحمه الله سوزلرینه کوره ایر و خاتون
 آراسینی ایوشدر و وتوزایتو بونلرنک وظیفه لری بولسه ده ز و جین نک رضالرنندن
 باشقه طلاق یا که خلع قیله آلماسلر، بو بایده صریح توکیل قیلماینچه
 وکیل بولوب اش کوره آلماسلر بلکه فقط ایوشدر و ده یاردمچی
 بولورلار *

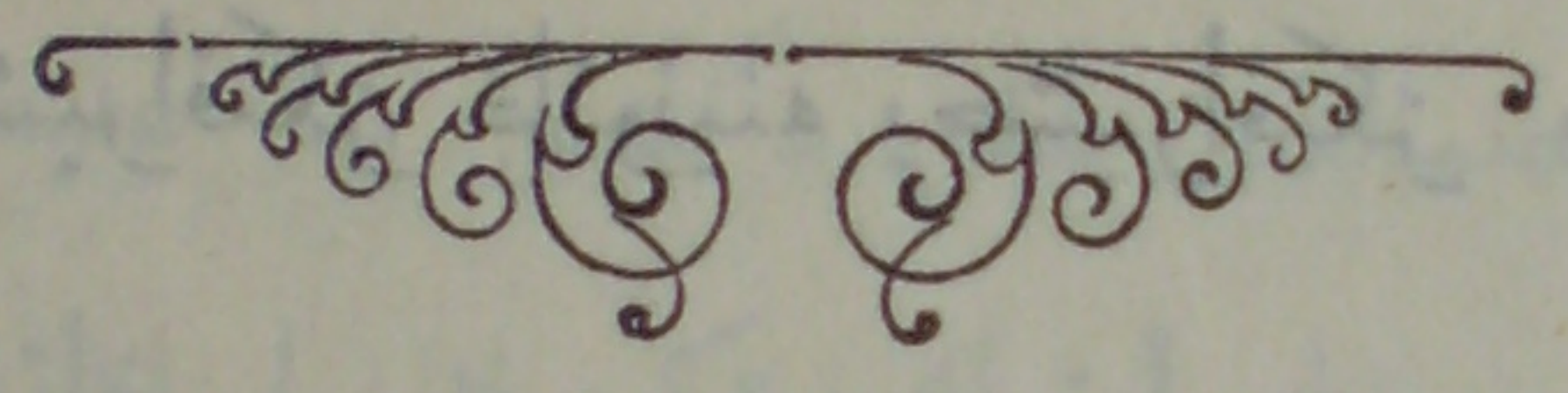
«تنبیه» ایر و خاتون آرالرینی - یخشی تیکشر و و آ کلا و صوکنک غنه -
 توزایتو ممکن بولمادقده خصوصاً ظالم و اخلاقسز ایر قولنده نکاحنک
 بقاسی خاتون ایچون ضررلی بولوردای بولغانده اولگی روایت برله
 عمل قیلو، حکملرنی ایر رضاسینندن باشقه اوق طلاق و خلع باینده وکیل اعتبار
 ایدوب تیوشلی کوردکلرنده بر روش برله نکاحنی بوزولرینی درست
 کورو تیوشدر. ضرورت بولغانده حنفی المذهب بولغان کشی ایچون ده
 اشانچلی دین عالمی (مجتهد) سوزینه و فتو اسینه قاراب عمل ایدلسه امام
 ابوحنیفه فتو اسینه موافق بولمسه ده ضرر یوقدر فقط نفسانیت و تعصب
 قاتوشماسون *

آیه مذکوره برله بزده عمل قیلو روشی

زوجین آراسنده نی سبیدن بولسه ده منافرت ظاهر بولسه حاللری
 قورقنچ روشکه توشسه امام اوزی یا که اهل مشورت برله زوجین نک
 اشانغان اوز یقینلرنندن بر عقللی و دیانتلی ایکی کشیگه، اوز یقینلرنندن
 آندای صلاحیتلی کشیلر بولمسه اجنبی آدملردن شول صفتده غی ایکی
 آدمگه آنلرنک اشلرینی تابشورر ممکن قدر اول کشیلر (حکملر)
 غشی انصاف برله نظر قیلوب ممکن بولسه زوجین نک آرالرینی

توزایتورلر و نک
 تابماسلر آیت
 اماملرنک سوزینه
 باشقه علاج و در
 روشده آیورلر
 ایدوب امام بون
 رسمی دفترگه
 بوبایده اء
 قاراب اولی واد
 بولسه مندن در
 فله الشکر والمند
 از
 (۱) اکمل
 نرمدی ابن ح
 (۲) خیر ک
 ابن ماجه عن
 (۳) اذا صل

توزایتور لر ونکاحلرنده فالدرر لر اگر بویله قیلوغه هیچ بر یول
 تابماسه لر آیت شرحنده وایضا حنده ایتولگانچه و آنده روایت ایدلمش
 اماملر نك سوزینه بناء نکاحلرینی بوزودن، ایکی آرالرینی آیورودن،
 باشقه علاج ودرمان تابماسه لر هیچ قایوطرفغه جبر وزیان بولماس
 روشده آیورر لر ونکاحلرینی بوزار لر وکیفیه حالنی امام غه عرض
 ایدوب امام بونلر نك اشلرینی (صریح خطا طابماغانده) قبول ایدوب
 رسمی دفترگه ثبت ایدر خاتون شرعا و رسمیا آیورلغان بولور *
 بوبابده ائمه دین نك فتوالرینه، مملکتهمزده گی حاللر نك روشلرینه
 قاراب اولی واصلح کورگانم علاجنی یازدم صواب بولسه الله دن خطاء
 بولسه مندن در اطرافلی نظر صوکنده تنقید واصلح ایداجی بولسه
 فله الشکر والمنة *

انفاق و حسن معاشره بابنده بعض احادیث

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 (۱) اکمل المؤمنین ایماناً احسنهم خلقاً وخيارکم خيارکم لنسائهم .
 ترمذی ابن حبان عن ابی هريرة رضی الله عنه
 (۲) خيرکم خيرکم لاهله وانا خيرکم لاهلی . ابن حبان عن عائشة
 ابن ماجه عن ابن عباس رضی الله عنهم
 (۳) اذا صلت المرأة خمسها وصامت شهرها وحفظت فرجها واطاعت
 زوجها قيل لها ادخلى الجنة من اي ابواب شئت . احمد، طبرانی

ره ایر و خاتون
 نك رضالرندن
 کیل قیلماینچه
 ده یاردمچی
 و صوکنده غنه
 نده نکاحنک
 روایت برله
 وکیل اعتبار
 رینی درست
 ششی ایچونده
 ایدلسه امام
 نیت و تعصب
 ولسه حاللری
 له زوجین نك
 اوز یقینلرندن
 فتده غنی ایکی
 (حکملر)
 نك آرالرینی

عن عبد الرحمن بن عوف رضى الله عنه
(۴) دينار انفقته في سبيل الله ، ودينار انفقته في رقبته ، ودينار تصدقت به

على مسكين ودينار انفقته على اهلك اعظمها اجراً الذي انفقته على
اهلك . مسلم عن ابي هريرة رضى الله عنه

(۵) اول ما يوضع في ميزان العبد نفقته على اهله . طبرانی عن جابر
رضى الله عنه

(۶) كفى بالمرء اثماً ان يضيع من يقوت . ابوداود ، نسائي حاكم
عن ابن عمر رضى الله عنهما

ترجمه .

(۱) مؤمنلرنك كامل ايمانليسى كوركام خلقليسى ، ويخشيلارى
خاتونلرينه يخشى بولغانلر يدر *

(۲) سز نك يخشيرا فنكز خاتونينه يخشيرا فنكز ومن خاتونغه ايك
يخشياكز من *

(۳) خاتون بش وقت نماز ينى اوتاسه ، رمضانده روزه توتسه ،
اوز ينى بات ايردن ساقلاسه . اير ينى طكلاسه ، آنكافيامتده اوجماخنك
تيلاسنك قايو قپوسندن كر ديوب ايدلور *

(۴) بر آلتون الله يولنده . بر آلتون قل ازاد ايتوده ، بر آلتون
يوقسلغه . بر آلتون خاتوننى طويدر رغه صرف ايدلسه همه سندن آرتقى
خاتوننى طويدر رغه صرف ايدلگان آلتوندر *

(۵) قيامتده ايك اول اولچاوگه سالنغان اش خاتون نفقه لكيدر *
(۶) نفقهسى نيوشلى كشيلى ضايع ايتوايرگه (هلاك ايدرگه) يتارك

گناهدر *

ملكتمزد
نفقه سز تاشلا
ودعوى قيلاس
خدمت بر
ينه بر
ويره آلماي،
يوقالته، اوز
بومسئ
بيوك محكمه
فاضيسى نظم
ايله تمام ايت
اشده تعصب
ايدوب شر
تابابق تاك
خلقى بارده
يحتمل الخطا
امام ابو حن
بلكه باشقه
اولچاوگه كر
نيوشلى بوا
مجله نك

نفقہ سز خاتونلر

ملکتہ زده بر قسم ظلم خاتونلر غه در شو یله که خاتوننی نکاحلانو ب
 نفقہ سز تاشلاب بر طرفقہ کیتہ لر خاتون نکاحلی ولکن نفقہ سز توره
 ودعوی قیلسه ایشدلمای، قرض استاسه ویروچی بولمای، ایرکسز
 خدمت برله یا که عارسزک برله کیچونه در *

ینه بر نوعی ایر و خاتون برابر تورغانده ایر نفقہ ویرمای یا که
 ویره آلمای، بعضا آنک اوستینه خاتونینه جبر و ظلم قیله اشیاسینی ساته
 یوقالته، اوزینی قینای قولندن کلگانچه جفا ایرشدره *

بومسئلہ نک عاقبتی خوفلیدر خاتونلر بو اشکه توزماسلر، باره باره
 بیوک محکمہ لر گه شکایت ایدرلر، اشک شریعت نظرندن چیقوب روس
 قاضیسی نظرینه قالهقی و آنک اشنی و شریعتنی رعایه ایتمای اوز فکری
 ایله تمام ایتماکی احتمالدن طش دگلدر بناء علیه بز مسلمانلر غه بو
 اشدہ تعصب و عنادسز نظر ایتمک و ممکن قدرلی خاتونلر طرفینه ده رعایه
 ایدوب شریعتکه تطبیق ایدرک، آنلرنی آزاد ایتو یولینی ازلاب
 تابابق تاکم باشقه یول ایزلر گه حاجت توشماسین * بو بابد، ملکتہ ز
 خلقی بارده حنفی بولدقلرندن اکثر علمامز بلور بلمس (مذهبنا صواب
 یحتمل الخطاء و مذهب غیرنا خطاء یحتمل الصواب) دیگان سوز گه یابشوب
 امام ابو حنیفه مذهبندن بولمغان فتوی بوینچه عملنی درست کورمایلر
 بلکه باشقه امام فتواسینی خطا سانایلر. من بو اورنده مذکور سوزنی
 اولچا و گه کرشمای و آنک اصلینی بیان ایتمای اصل مسئلہ ده ملکتہ ز چه
 تیوشلی بولمغان روشینی ایتمک بولامن *

مجله نک بعض نسخه لر نده بیان ایدلگان ایدیکه هر قایو مذهب

ینار تصدقت به

ی انفقته علی

فی عن جابر

سائی حاکم

بخشیلاری

نغه ایک

ه توتسه

وجماخک

ز التون

ن آرتقی

لکیدر *

(یتارک

خلقینه بولسه ده توب لازم و فرض بولغان اش شریعتدن (کتاب
وسنتدن) چیقماودر *

اوزی عالم بولمغان - تقلید صرف علم دگل، مقلد محض عالم دگل
بلکه کشی علمینه ایاروچی وبر توری تخمین گه اشانوچی بولووینه
بناء - کشی ایرکسز شریعت یولنده ایدگی حسن ظن ایدلگان
عالمردن بر سینک - قایو عالم بولسه ده - سوزینه اشانوب و آنک
شریعت حکمی دیوظن ایتدکینی قبول ایدوب عمل ایتهدر. خاص بر
عالمنک سوزیله و اشنده آنک فتواسی بوینچه غنه عمل قیلیمق لازم دگلدر *
مگر توری عالمنک سوزلرندن خبردار بولمق، و آنلرنک فتوالرینی ضبط
ایدوب بتور مک وهر اشدتور لیچه عمل ایتمک آغیر و قولایسز اش بولغانغه
بر اشانچلی عالم، مجتهد فتواسی اوزره عمل ایتو مناسب و قولایلی کورلگان *
بناء علیه بزده ضرورت بولمغانده امام ابو حنیفه فتوالری بوینچه غنه
عمل قیلو یخشی کورلگان بلکه - باشقه مجتهدلرنک فتوالرینی یخشی
بلوچی بولمغانغه - لازم کورلگان *
اما بعض اوقاتده حال وزمان مذهب حنفی اوزره عمل قیلو غه مساعد
بولمسه اشانچلی باشقه عالمنک سوزی موافقراق و ملت ایچون مصلحتک
کورلسه البته اشبو سوزنی آلمق و آنک برله عمل قیلیمق تیوشلی بولادر *
بو عالم نک سوزی ده شریعتدن خارج بولمقدندن آنک سوزی
برله عمل یینه شریعت برله عمل بولادر *
ایندی بزناک نفقه مسئله مزده الوغ ضرورت بارلقی آنیقدر پس البته
شریعت عالملرینک و مجتهدلرینک قایولرینک فتوالری بو اشمزده اصلح
کورلسه شونکا بناء عمل قیلیمقز تیوشلیدر *

وَلَا تُضَارُّ

خاتونلر غه
روشنده توتتمق یا

ایرلر طنکلاماز

وبرمای نکاحلرند

تیوشلی بولادرک

نکاحلرندن چیقار

قال رسول

امراته یفرق بیند

الله عنه. وعن

یفرق بینهما.

قال قلت لسعيد

عن عمر

عن نسائهم ان

اخرجه الامام

سید غلام

غلامنی یا که

نکاحدن چیقار

مسئله ایچون دلیل و سندلر

قرآندن

وَلَا تُضَارُّوهُنَّ، فَأَمْسَاكِ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٍ بِإِحْسَانٍ

خاتونلرغه ضرر ابر شدرمك منهي ، و حرام ، خاتونلرني بخشى
رو شده تومتق يا كه كور كام رو شده يبارمك فرض و واجب بولاتور ب
اير لر طنكلامازسه لر هنوز خاتونلرينه اذا وجفا اير شدرسه لر و نفقه
و يرماي نكاحلرنده توتوب آنلرني حبس ايتسه لر البته مسلمانلرغه
تيوشلى بولادر كم اول خاتونلرني قوتقارسونلر آنداي ظالم ايرلرنك
نكاحلرنندن چيقارسونلر *

احاديث

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم في الرجل لا يجد ما ينفق على
امراته يفرق بينهما * اخرجہ الدارقطني والبيهقي عن ابي هريرة رضى
الله عنه. وعن سعيد بن المسيب في الرجل لا يجد ما ينفق على اهله قال
يفرق بينهما . اخرجہ منصور عن سفيان عن ابي الزناد عنه
قال قلت لسعيد بن المسيب سنة قال سنة *

عن عمر رضى الله عنه انه كتب الى امراء الاجناد في رجال غابوا
عن نساءهم ان يأخذوهم بان ينفقوا او يطلقوا فان طلقوا بعثوا بنفقة ما حبسوا .
اخرجہ الامام الشافعي ثم البيهقي رحمهما الله «بلوغ المرام»

قياس

سيد غلاميني يا كه بر حيوانيني طويدر ماسه ساتارغه كوچلانه
غلامنى يا كه حيواننى ضرردن فوتولدر وله شونك قياسنچه خاتوننى هم
نكاحدن چيقار و تيوش بولسه كرك . ودخى خاتوننى اير قولينه شرع

ن (كتاب

عالم دگل

بولووينه

ايدلگان

ب و آنك

خاص بر

م دگلدر *

ينى ضبط

بولغانغه

رلگان *

وينچه غنه

بخشى

مساعدة

مصلحتك

بولادر *

سوزى

بىس البته

زده اصلح

وعقل حکمنچه تابشرلغان و آنى خواجه ايدلگان و تيوشلى بولغان فائىنى
 آندن آلورغه ايركلى ايدلگان مونك برابر نده خاتونك نفقهسى اير
 مويينه سالونغان، نفقهنى ايرنك شول روشلى استفادهسى و آنى اوزى
 ايچون حبسى، و آنده تصرفى برابر نده عوض حکمنده ايدلگان
 بس نفقه بولمغانده ايرنك تصرفى و خواجه لغى كيسولمك و نكاحى بوز و لمق
 تيوشليدر *

ابن المنذر نك نقلينه كوره زوج عين بولغانده نكاحنى فسخ ايتو
 بالا جماع ثابتدر نفقه سز لكدن كلگان ضرر آرتغراق بناء عليه بومادهده
 بطريق اولى فسخ جائز بولسه كرك

نفقه سزلك سببلى خاتونغه اختيار و ير له، نكاحنى فسخ ايدله ديگان علماء:

اصحاب كرامدن عمر، على، ابوهريره كبيلى رضى الله عنهم، تابعين دن

كوب كشيلىر فقهاء و ائمه مذاهبدن مالك، شافعى، احمد رحمهم الله در

بونلر نك شريعت بويىنچه تابقان نظرلى و وويرگان فتوالرى اير نفقه دن

عاجز بولغانده خاتون ايستاسه نكاحنى فسخ ايتمكدن خاتوننى ضرردن

قوتقار مقدر *

بزنك بلادمزده يوقارغى و سائر ادله شرعيه كه مستند بولغان

ذكر ايدلمش ائمه دين فتوالرينه بناء آبطراو خاتونلر نى مظلوميتدن

قوتقار مق و نكاحلرينى فسخ ايتمك تيوشليدر. والله اعلم بالصواب فمن

استحسن غير هذا و بينه بياناً شافياً فله الفضل و على الشكر *

حدیث موضوع

وضع حدیث ایچون اوچنچی سبب: اجر و ثوابک افراط برله خلقنی اوزینه جلب ایتو، قز قلی سوز برله شهرت کسب ایتودر. بوسبب ایله وضع ایدلمش حدیثلر وعظ کتابلرنده کوب کور له در. جلب قلوب و طمع قصدیله نادان قصه خوانلر (حکایت سویلا و چیلر) کوب نرسه چیقارغانلر. آز عمل برله او جماخ یولینی آچقانلر و آز نرسه برله تموغ قپوسینی باغلاغانلر بوروشلی اشلری برله دین اسلامده بولغان صلاح عمل و طهاره قلب و تهذیب اخلاق حکمت و فلسفه لرینی اعتبار سز ایته یازغانلر *

اسلام نجات (عذابدن قوتولو) نی توبه گه و فساد (کفر و فسق) دن ساقلانوغه فلاح (رحمتکه ایرشو) نی چن ایمان و حسن اخلاق و خیراتقه باغلاغان * بناء علیه هر بنده نجات و فلاحنی شول یولدن کوتسون، آنلرغه ایرشمک بولسه شول یولدن کیتسون . اللهمک و عده سینه و عادتینه بناء امید فقط اشبو جاده (الوغ یولده) در، باشقه روشلرده گی - کفر و شرکدن ساقلانغانده - امید بر اصلغه و اساسکه مبنی دگلدر بلکه یالغوز اللهمک خارق العاده بولغان فضل و اراده سینه تابعدر *

اشبو سببلردن علماء کرام و محدثین عظام هر قایو کتاب برله عمل درست دگل، خصوصا افراط و تفریطلی وعظ کتابلرینه اعتماد و آنلر بوینچه خلقغه وعظ و نصیحت ایتیمک تیوشلی دگل دیگانلر (مقاله اخیرنده اعتبار سز بولغان کتابلردن بعضلرینی ذکر ایدلسه کرک) بو مبحث ایچون شارح مشکلات شیخ طیبی خلاصه نام کتابنده امام جعفر بن محمد الطیالسی دن کوچوروب ذکر ایتکان، وملا علی القاری کبی موضوعات و اصول حدیث یازغوچیلر

کو چورگان بر قصه خواندن صادر بولغان مثالنی ذکر ایدامز:

ائمہ حدیث و مجتهدین جملہ سندن امام احمد بن حنبل و امام

یحیی بن معین مسجد رصافه ده برابر بولدقارنده بر قصه خوان قالقوب

خلفه و عظم سویلی باشلاغان و سوزینه یخشی قولاق سالدرر ایچون

محدثلر روشنچه حدثنا احمد بن حنبل و یحیی بن معین قالا حدثنا عبدالرزاق

قال حدثنا معمر عن قتادة عن انس قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من

قال لا اله الا الله يخلق الله من كل كلمة منها طائراً منقاراً من ذهب و ريشه

من مرجان الخ ديو کر شوب بش اون بیت قدر قصه سویلگان امام احمد

و امام یحیی بر برینه قاراشوب سن شویله سویلده کمی هیچ سویلگانم یوق دیو

سؤال و جوابده بولشوب حیران قالوب قصه تمام بولغانچی صبر ایتوب صونکره

قصه خواننی باغروب برر هدیه مکافات طمعی ایله بونلرنک قارشولرینه

کلدکنده آرارلنده اشبو روشلی محاوره واقع بولغان :

یحیی : بوسوز لر نی سنکا کم سر یلدی :

قصه خوان : احمد بن حنبل یحیی بن معین

یحیی : من یحیی و بو احمد بن حنبل بوندای سوز هیچ سویلاد کمز

یوق یالغانلاو کرک بولسه باشقهغه اسناد ایدو ینکرک بولور ایدی

ق : یحیی بن معین احمق کشی دیو ایشده ایدم ایندی آنیق بلمم

ی : احمق ایدکمنی حاضر نچوک آنیق بلدک

ق : دنیاده اوزنکزدن باشقه یحیی برله احمد یوق دیو بلگانسز

من موندن باشقه اون یدی احمد بن حنبل دن حدیث روایتی یازدم

احمد بن حنبل یوزینی قابلاب یبار کیتسون دیو یحیی بن معین گه ایتکچ

بونلر نی استهزاء قیلغان روشده قصه خوان قوزغالوب کیتمش *

ایسکی زمانلردن بیرو واعظلرده وقصه خوانلرده بولا کلگان،

اصلسز سو

طرفندن بای

درست سند

وبرگانلر

کفی للمرء

ایشتکانینی

ایتکان :

دینکزی

حاصل هر

هر قایوس

اصلینی تب

مستور

ایسکی کن

اصلا سوز لر و افراط و تفریطی وعد و وعید لر مستور الحال آدم لر
 طرفندن بایتاق کتاب لرغه کرتولگان خلق (علماء و سائر لر) کتابنی تیکشرمای،
 درست سند حاصل ایتمای، یخشی ویمانی آیورمای و عطا ایتوب سویلای
 ویرگان لر * امام مسلم ر وایتینه کوره رسول الله صلی الله علیه و سلم ایتکان:
 كفى للمرء كذبا ان يحدث بكل ما سمع: کشیگه یالغن سویلاو ایچون هر
 ایشتکانینی سویلاو یته دیمکدر * ینه مسلم محمد بن سیرین دن روایت
 ایتکان: ان هذا العلم دين فانظروا عمن تأخذون دينكم. بو علم دیندر
 دینکنزی کمدن آلمکنکنزی (او گرانمکنکنزی) یخشی باقنکنز دیمکدر *
 حاصل هر ایشتکاننی سویلاو ویازو درست دگل و بویله یاز لغانلر نک
 هر قایوسینه اینانو حاجت دگل بلکه حق و صوابنی ازلمک، سوز نک
 اصلینی تیکشرمک عقل و شرع برله اولچامک لازمدر. قایو فنده بولسه لرده
 مستور (علمی و دیانتی آچیق بلنمگان) آدم لرنک یازغان کتاب لرینه -
 ایسکی کتاب لر بولسه لرده - ما دین و حق دیو اشانمق درست دگلدر *

شاهبال اغانك استفتاسينه

جواب

لا اكره في الدين؛ فاقتلوا المشركين؛

غزيتہ لردہ مذکور آيتلر گہ دائر کور لہمش برسؤال گہ جو ابدہ اشبو مطالعاتمی عرض ایلیمک اولدم: لا اكره في الدين آية کریمہ سی آیتہ حکمہ در، حکمیلہ عمل لازم در، منسوخ دگلدر، گرچه بعض عالم لر آیتہ قتال ایلہ منسوخ دیمش لر ایسہ دہ محکم اولماقی راجح در.

ترجمہ سی: دین دہ اکر اہ یوق در، یعنی ہیچ بر کسہ بی اسلام نی قبول یا خود اسلام دن ارتداد گہ اکر اہ اید لمز قد تبین الرشد من الغی چونکہ قطعی دلیل لر ایلہ اسلامنک حق لغی تمام ظاهر اولدی، شو ییلہ کہ بر عاقل دلیل لردہ درست نظر ایدر سہ اسلامنک حق لغنی بیلور، اختیار ییلہ اسلامنی قبول ایدر، بناً علیہ اسلام غہ دعوت اکر اہ و اجبار طر یقیلہ اولمی بلکه دلیل لرنی ایراد، نظر و تفکر گہ ارشاد ایتمکلہ اولور. دین نك امر اختیاری اولدیغی بو آیتدن آچق معلوم در، بو ایسہ اسلام دہ بیوک بر قاعدہ اولوب فعلاینه اثبات ایدلیمش یعنی دین گہ اکر اہ کبی واقعہ اسلام دہ اولممشدر. اسلام دہ جزیه اصولی ذمی، معاهد، مستامن لرك وجودی ینہ بوگا! دلیل اولور. بو معنی دہ اولان ینہ بر چوق آیات قرآن دہ مذکور در، جمله دن: وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تَكْرَهُ النَّاسَ حَتَّى يَكُونُوا مؤمنین. بو آیتہ کریمہ ینہ دین امر اکر اہی اولمدیغنی آچق بیان ایدر، بو ایسہ عقلا بیلہ معلوم در چونکہ دین نك اصلی اولان ایمان نفس نك اذعان و قبولندن عبارتدر، اذعان ایسہ اکر اہ و الزام ایلہ اولمی، بلکه بیان و برهان ایلہ حاصل اولور، بونك ایچون آیتہ اولی دہ اکر اہنی نفی

بعدندہ قد تبین
اولدیغی جبا
امر اختیاری
دلیل لر ایلہ
فی الدین آ
اقامہ دیننی
اعتدادن در
ایسہ هجرت
ایچون جها
دگل، بلکه
اولمشدر.
سنہ سنک انص
آیتہ مذکور
خطور ایدر
بو کبی حال
فاقتلوا المش
ایدوب قتال
(امر ایدلیمش
ثابت قالمش
نقض عهد
مستامن او
ویرمکلہ امر
وصوگندہ غم

بعدنده قديبين الخ دينلمشدر. انبياءكرامك وظيفه لري تبشير وانذار
 اولديغي جبار ومسيطر اولمقلري دخي قرآن ده ذكر ايدلوب، دين
 امر اختيارى اولدقيني بيلدره در. الحاصل دين ده اكر اه اولمديغي متعدد
 دليل لر ايله ثابت اولوب، بر ركن اسلامى در جه سينه يتدكندن لا اكر اه
 فى الدين آية كريمةسى محكم اولمقنده شبهه قالمز؛ مگر بو ركنى
 اقامه ديننى حمايه ايچون اسلام ده قوت اولمق لازم اولمشدر، فتنه
 اعتدادن ديننى وملتنى حمايه ايتمك قوتدن بشقه ممكن اولمش. بوگا
 ايسه هجرتدن اولگى احوال شاهد اولور، ايشته بو حكمت
 ايچون جهاد مشروع اولمشدر، يعنى دين گه اكر اه ايچون
 دگل، بلكه تأمين دعوت وتسكين فتنه ايچون جهاد دفاعى ايله امر وارد
 اولمشدر. لا اكر اه فى الدين، سبب نزولى: هجرتنك او چونچى يا دورتنچى
 سنه سنك انصار دن بعضلرى بالالرينى اسلام غه كوچلمك (اكر اه) نى اويلا دقلرنك
 آية مذكوره نازل اولوب منع ايدلمش، ايشته اكر اه شو وقتده اول
 خطور ايدن بر خاطره اولوب، ينه عمل دن قبل منع ايدلمش صوكره
 بو كى حال اصلا اولمشدر. (سورة التوبة ٥ آيت) فاذا انسلخ الاشهر الحرم
 فاقتلوا المشركين الخ آية كريمةسى ايسه هديبيه معاهده سنى نقض
 ايدوب قتاله باشليان مشركر حقنده نازل اولوب حكى ينه آنلاره مخصوصدر
 (امر ايدلمش قتال دفاعى واقع اولمشدر فتح مكه واقعه سى) معاهده ده
 ثابت قالمش مشركر بو حكم دن استثنا اولنمش (آيت ٤ مذكور سوره)
 نقض عهد ايدن مشركره قارشو امر ايدلمش قتال، ينه قتال ده دوام ايدن
 مستامن اولميانلره مخصوص اولوب، اگر امان طلب ايدر لر سه امان
 وير مكه امر اولمش (آيت ٦ مذكور سوره) آية مذكوره نك آلذنده غى
 صوكنده غى آيتلر ده نظر ايدلسه ظاهر اولور كه مشركر دن خاص مشركر

و ابد اشبو

سى آية

الم لر آية

لامنى قبول

نكه قطعى

دليل لردده

لامنى قبول

دليل لرنى

اولديغى

اولوب

ولمشدر.

بوگا دليل

جمله دن:

تنى يكونوا

بيان ايدر،

ن نفس نك

مى، بلكه

اكر اه نى نفى

مراد در، جمله مشرکمر مراد دگلدر، امر ایدلمش قتال دفاعی در، دفع
فتنه دفع اعتدا ایچوندر، اسلامده مشروع اولان قتالده بودر، مسالمة
وقتنده قتال درست اولمز: وان جنحوا للسلم فاجنح لها وتوکل علی الله.
مشرکمر اوزلری قتاله باشلاب اعتدا افتتان ایدرلر سه شو وقتنده قتال
مشروع اولور، بو قتالده ینه عدالت شرطدر: وقاتلوا فی سبیل الله الذین
یقاتلونکم ولاتعتدوا ان الله لایحب المعتدین. دین نی اقامهده تعرض
ایتمیان ضررلری تیکمیان مشرکمره قارشو قتال دگل، بالعکس احسان
ایله توصیه اولنور: لاینها کم الله عن الذین لم یقاتلوا کم فی الدین ولم یخرجو کم
من ديار کم ان تبروهم وتقسطوا الیهم ان الله یحب المقسطین... الا
تقاتلون قوم انکثوا ایمانهم وهموا باخراج الرسول وهم بدؤکم اول مرة
آیة کریمه سی، قتاله باشلاوچی لر مشرکمر اولدیغی، آنلاره
قارشو قتال دفاعی ایله امر اولدیغنی آچق بیان ایدر. قتال آیتلرنده
لازمچه نظر ایدلمسه دین گه اکراه ایچون قتال مشروع اولمدیغی،
مشروع اولان قتال فقط دفاعی اولدیغی ظاهر اولوب، «قرآن جمله
مشرکمری قتل ایله امر ایتمش، اسلام سیوف ایله قائم اولمش» کبی
طعن لر آچق بر بهتان اولدقنده شبهه قالمز، اگر بویله اوله ایدی قرآنده
بونکا دلالت ایدر ادع الی الاسلام بالسیف والقتال طرزنده بر آیت
اولور ایدی، لکن اولمش، بلکه ادع الی سبیل ربک بالحکمة والموعظة
الحسنة الخ وارد اولمشدر. خلاصه کلام مشروع اولان قتال دفاعی در،
بونده ینه عدالت شرطدر، بونک ایچون قتاله کرشمیان رهبان، صبیان
نسوان کبی طائفه لر هتعض ایتهمک ممنوع اولمشدر، ذمی معاهده مستأمن لرنک
حقوقی حمایه ایدلور مسلمانلر ایله برابر ایدلمشدر، اسلامده اولان
بو عدالت بشقه ملت لرده یوقدر، بونی ایسه وقوعات اثبات ایدر، سیر
تاریخ اسلامغه نظر ایدلور سه کورلور که اسلامده متعدد غزوه لر اولمش
ایسهده هیچ برنده ظلم وتعدی اولمش، دین گه اکراه کبی بر واقعه

کورلمشدر
ایله منسوخ
سببی بزه
ایله منسوخ
ایدن آیتلر
سیله بر مو
حمل ایدلور
نسخ مسد
ایر شمس
ابی بن
آیتلری
کبی لر یند
بر آیه
یدلمش
من آیه
آیتدن
تفسیری
اولمز.
ینه نسخ
اولمق اح
آیه قرآن
بر موض
دلیل قط
قرآن ک
حاضر گه
اثباتده دلی

كورلمشدر؛ بو تفصيل دن لا اكره في الدين آية كريمه سي نك آية قتال
 ايله منسوخ اولمديغي، تبين ايدر. بو آيتي نه ايچون منسوخ ديمشدر
 سببي بزه معلوم دگلدرد. عفو و صفح صبر ايله امر ايدن آيتلر آية قتال
 ايله منسوخ ديمك نك وجه سي ينه ظاهر اولمدي چونكه عفو و صفح ايله امر
 ايدن آيتلر بعضلري مطلق بعضلري مقيد وارد اولمشدر. اصول قاعده
 سيله بر موضوع ده حكم مطلق حكم مقيد متوارد اولور سه مطلق مقيد گه
 حمل ايدلوب مقيد مراد اولور ده ينه نسخ گه اورن قالمز.
 نسخ مسئله سي اصلنده خلافلي بر مسئله اولوب قطعيت در جه سنه
 اير شميدكن قواعد اسلام دن عد اولنمز، اصحاب كرام دن اقرأ صحابه
 ابي بن كعب حضرتلري كبي لر قرآن ده اصلا نسخ اولمدي قيله: جمله
 آيتلري محكم اولمديله قائل اولمشدر، مفسر شهير ابو مسلم الاصفهاني
 كبي لر ينه بو قولي اختيار ايتمشدر. نسخني اثباتده قطعي دليل اولان
 بر آية كريمه متفق عليه بر حديث شريف ذكر ايدلميدر، استدلال
 يدمش آية كريمه لر آيات محتمله در، متعين المعنى دگلدرد: ما ننسخ
 من آية او ننسها نأت بخير منها او مثلها؛ صو گنده غي آيتلر ده تدبر ايدلسه
 آيتدن آية نبوت مراد اولمق احتمالي ظاهر اولور، صو گنه آيت بو
 تفسير ي تايد ايدر، بو احتمال اولد قيچون آية قرآنيه مراد اولمق تعين
 اولمز. و اذا بدلنا آية مكان آية والله اعلم بما ينزله الخ آية كريمه سي
 ينه نسخ گه قطعي دلالت قيلمز بونده ينه كتب سابقه ده گي آيت مراد
 اولمق احتمالي اولور، شرايع سابقه ي آيت عنوانيله ذكر قرآن ده مذكوردرد،
 آية قرآنيه مراد اولغانده ينه نسخ گه قطعاً دلالت ايتمز، بو تقديرده ينه
 بر موضوع ده تكرر ذكر ايدلمش آيتلري تبديل ديمك احتمالي اولور؛
 دليل قطعي اولمديچه كوب شبهه لره باعث اولان نسخ ايله قائل اولمق
 قرآن كريمك شأننه بلكه دهها موافق اولسه كرك، نسخ حقنده فكرمز
 حاضر گه بودر، علماء كرام حضرتلري بو مسئله ي تحقيق ايدوب نسخني
 اثباتده دليل قطعي كوستر لر ايسه، بو فكر مز نسخ ايدلور.

انتشار اسلام

بنی آدمک اجتماع غه احتیاجی

هم اساس اجتماع نک دین ایدکی.

بنی آدمک بری برندن معیشت ایچون لازم بولغان اش لرنک
ایک کچوکنده اولسه ده، بالکلیه مستغنی اوله رق یا شامقلغی ممکن
اولمادیغی معلوم و بدیهی در. اگرده بنی آدمک تمام مستغنی اوله رق
ترکک ایتمی ممکن بولسه ایدی بردن اوسکان اولن لرنی آشاب کوکدن
اینگان، بردن چقغان صولرنی ایچوب قناعتلنگان حیوان لردن آیورلما اینچه
تشکیل جمعیت که ده احتیاجی اولمادیغندن جناب حقنک بنی آدمنی بالجمله
حیوانات قه تفضیل ایتوب ویردکی عقلنک ثمره و فائده سی کورلمز ایدی.
بنی آدم عقل فطری درجه سنده اجتماع و تعاون گه احتیاجینی بلوب
حیات ادبیه سینی صاقلامق ایچون تورلی جماعت و قوم لر گه آیرلوب،
غصبی اولورسه ده، جمعیت لر تشکیل ایدرک نظام و قانونلر گه اطاعت
ایدوب معیشت ایتمگه باشلامش لر در.

بو جمعیت غصبیه لر نوع بنی آدمک عمومی اجتماع والفتلنوینه
یارارلق اولمادیغندن اعتبارغه لائق اولمادیغی کبی فائده سی ده کورلمدیکندن
نوع بنی آدم دنیا معامله لرنده آفرین لقی ایله اولسه ده ایرکنک گه تابا
باروب بقاء و ترقی نک عله سی بولغان تعاون و تناصر ایچون لازم اقوام
مختلفه نک اجتماعینه، و اجتماع ایچون لازم اولان قوت نک تحصیلینه کفیل

اولان بر
زمان اول
و شخصیه
بر قوه
قوم لر گه
افراد
قوم لر
عمومی
تشکیلی
بولو
دعوا
علم
وقول
احتیاج
آرا
اح
دین
محت
مع
بو
او
ک

اولان بر رابطه عمومیه که محتاج اولدیغینی حس ایتمکه باشلادی. صکره زمان اوتدکچه معاملات دنیویده افراد انسانیه نك حقوق مشترکه وشخصیه لرینی، جماعتلرنك حقوق قومیه وجواریه لرینی صافلامق ایچون بر قوه کیرا کلاگینی ده بلمگه باشلادی. چونکه بنی آدمك توری قوم لرگه بولندیکی کبی هر قومك ده توری آرزو وغرضلری اولدیغندن، افراد انسان آراسنده شأن انسان دن بولغان، بری بریله نزاعلاشمقی، قوم لر نك بری برینه طارالماتی احوال طبیعیه دن اولدیغندن بر رابطه عمومیه، وقوه لازمه دن باشقه ترقی وتمدن یولینه کرمك وحیاء ادبیه تشکیل ایتمك بنی آدم ایچون ممکن توکل ایدی.

بنی آدمك اقوام مختلفه سی آراسنك ترقی ومدنیت یولینه کرودن مانع بولوردای سببلرنی کیتاروب، بو قوم لر آراسنده اولدن کیلگان عصیت دعوالرینی بتروب الفت واجتماع فاعده لرینی برکتورگه، بنی آدمك علم وحکمت یولینه کرووب کسب ترقی ایتمکینه لازم بولغان نظام وقوانینك اساسنی چیغارورغه باعث بولغان بر قوه معنویه ورابطه عمومیه که احتیاجی ظاهر اولمش درکه، اول قوتده اقوام مختلفه نك الفت واجتماعینه، آرالرنده اخوت ومساوات فاعده لرینی رعایه ومحافظه ایدیلهرک انتظام احوال که سبب بولغان طاعت وعبادتکه اوندامکده بولغان رابطه دینییه در. بس بنی آدم معیشت مدنییه ایچون نه قدر تشکیل جمعیت که محتاج اولورسه شرایع الهیه که احتیاجی دخی اولمقدارده بولاچغی ظاهر در. معلوم در، که توری قوم لر نك بر سوزگه کیلوب اجتماعسینه سبب بولغان رابطه معنویه آنلر ایچون هر جهتدین فائده وبره چك شیء اولمقلغی لازم ولابددر. بنی آدم بویله اجتماع عمومی نك راحتینی محافظه که کفیل، نوع انساننك بقاسی وحیاء ادبیه سنك ترقیسی ایچون لازم

اش لر نك

ممكن

اوله رق

ب کوکدن

بورطاینچه

ی بالجمله

ز ایدی.

بلوب

ر لوب،

اطاعت

فتلنوینه

یکندن

که نابا

م اقوام

لینه کفیل

بولغان تعاون واتحاد كلمه گه داعی شرایع الهیه اولدیغنی تدریجا بلمگه، طاعت وانقیاد ایتمگه باشلامش در. شویله که هر قوم اول تالیف واجتماعلرنده دین قاعده لرینه ایاروب تشکیل جمعیت ایتمشلر در.

یازلمش مقاله مزدن معلوم اولدیکه هر جمعیتنک اساسی دین در، آنکله بتون امت ارنک نظام لری تفرق وتارالودن صاقلاندیغی کبی اقوام مختلفه آراسنده بولغان عصیت دعوالری ده اورطه دن فالدیبرلوب آرالرنده اتحاد کلمه ظهور ایتدی.

انساننک ترقیسی ایله شرایع الهیه نکرده ترقیسی

بنی آدم اوّل یاراتلونندن بو زمانغه قدر ترقی ومدنیت کسب ایتمکده اولدیغی حقایق تاریخیه دن در. انسان لر آراسنده نظام وقواعد اجتماعیه نی صاقلارغه سبب بولغان شرایع الهیه حکم لری تدریجا ترقی ایتمکده بولغان قوم وشعبه لرگه احوال طبیعیه وزمانه لرینه موافق روشد انبیاء کرام واسطه سیله ایرشدرلمش در. انبیاء کرام، امت لر آراسنده شرایع الهیه حکم لرینه اعتبار آزابوب فتره زمانی ایرشدکده اولده گی رسول گه وحی ایدلمش شریعت دن آرتغراق، ترقیات بشریه ایچون لازم بولغان حکم لرنی جامع راک بر شریعت جدیده ایله کوندرلمش لردر. نوح، ابراهیم، موسی، عیسی ومحمد علیهم السلام کبی رسل کرامنک آرالرنده نه قدر زمان اوتدکدن صکره بری بری آردنجه کوندرلمک لری البته فائده وحکمت دن خالی توگلدر. شریعتلرنی وحی ایدوچی جناب حقنک حکمتی هر امتنک زمانینه کوره مصالح اجتماعیه وترقیات بشریه ایچون لازم بولغان حکم لرنی ایرشدروب انسان لر آراسنده تشکیل جمعیت نظام لرینی برکتتمک در.

انسان ترقی

ارباب انصاف

مصالح عبادنی کور

حکمتلرنک ظهور

جناب حق

شریعت اول

اوله چق شرط

آنک شریعتی

اولوب ثانی ده

وحی ایدلمز

حکیم

ترقیسی ایله

اولاچغینی بلور

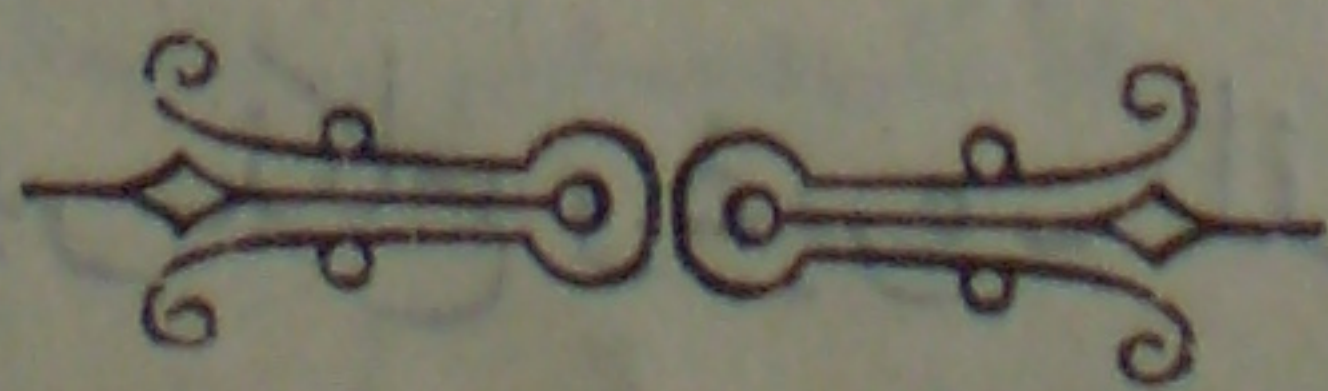
هر قوم وشع

تجدید ایتمش

انسان ترقی ایتدکچه شرابعکده ترقیسی امور یقینیه دن اولوب
 ارباب انصاف عندنده بونک عین حقیقت اولدیغنده شبهه یوقدر که
 مصالح عبادنی کوزتمکده بولغان حکیم مطلق جل شأنه جنابندن بویله
 حکمتلرک ظهوری ذوی عقوله محل اشتباه دگل در.

جناب حق طرفندن ابراهیم علیه الصلوة والسلامغه وحی ایدلمش
 شریعت اول زماننک احوال ومقتضیاتنه موافق اولدیغی ایله برابر باقی
 اوله چق شرطلرنی ده جامع اولسه ایدی، صکره دن کوب حکم لرده
 آنک شریعتی حکمینه مخالف بولغان (مثلا جمع بین الاختین اولده حلال
 اولوب ثانی ده تحریم ایدلدکی کبی) شریعت جدیدک موسی علیه السلامغه
 وحی ایدلمز ایدی.

حکیم مطلق جل شأنه زماننک اختلافی ایله مختلف، شعوب وقبائلنک
 ترقیسی ایله مترقی بولغان بنی آدمنک اوپله تجدد وتغیرگه احتیاجی
 اولچغینی بلوب وجود اجتماعیهنک روحی بولغان احکام شرعیه ودینییه نی
 هر قوم وشعبه نک احوال طبیعیه ومناسبات زسانیه سیننه موافق روشده
 تجدید ایتمش در.

ولادتی سنه ۱۲۹۱ هـ / ۱۸۷۲ م
مصطفی کامل وفاتی سنه ۱۳۲۶ هـ / ۱۹۰۸ م

« صاحب لواء الحمیة والوطن »

اشبو سنه محرم ایچنده وفات بولغان کبار مصدرن مصطفی پاشا کاملنک فاجعه سی و تفصیل اوزره ترجمه عالی الهلال، اللواء، المؤید نسخه لرنده سوکره اجمالاً تاتار غزته و مجله لرنده و « بیان الحق » ده آچیزراق روشده یازلدی اون بش سنه دن بیرو مصر، اسکندریه ده و فرانسه بلادنده خطابه، اون یلدن بیرو « اللواء » جریده سنده و سائر کوب ملی و وطنی آثارنده تحریراً اوزی اوزینی بلدردی مشارالیه حضرتینک اسم و اجمال حالندن عالی بولماسون ایچون اشبو قدر یازونی مناسب کورلدیکه مصطفی کامل فوق العاده ذکاء و اجتهادی سایه سنده ۱۹ یاشندک ایکان امتیاز تام و معارف نظارتینک نظر استحسنان و محبتینی جلب ایدر درجه ده باش و اورته و حقوق در سلرینی تمام ایدوب سیاسی معروف ادیب کامل عبدالله ندیم حضرتلری کبی الوغ ذاتلرنک جسارت و فصاحتی سایه سنده مصاحبه سندن استفاده ایله خطابت و کتابت یوللرنچه تمام جدیتله اش باشلامش حفظ وطن، حمایه ملت خدمات عزیزه سینه بار لذتینی، همتینی حصر ایتمش، حتی حیات و عمرینی ده فدا ایتمش ۳۴ یاشده ایکان دنیانک هیچ بر- نکاح و غیره - لذتینه میل ایتماسدن مسلولا دنیادن قایتمش *

آزمدنده بتون دنیاغه خصوصاً مصر لیلرغه « مصر فقط مصر لیلر نک انکلیز حقسز، فقط متغلب، مصدرن چیقارغه یا که چیقار لورغه تیوشلی » ایدکینی آنکلاتمش و آنکلاتدقینی یازغان رساله لری، و مجله لری، و جریده لری، و تورغوزغان « حزب وطن » ی برله تا کید و تأمین ایتمش * مشارالیه حضرتینه الله رحمت ایلیه و قیلدقی خدمت لرینی اثرأ و اجرا بوقالتمیه، و قوروب قالدردقی بناسینی بیقدرمیه آمین *

غصير ينسكى

«اش قدرين بلو اشچى آرتدره»

بویازده اسماعیل میرزا غصیرینسکی جنابلرینک تحریر خدمتینه و «ترجمان» ولادتینه تمام یکرمی بش یل تولو مناسبتیله بیرام (عید) قیلحق و تشکر اظهار ایتمک اکثر جریده لر طرفندن مناسب کورلمش و سائر کوب آدم لر طرفندن ده استحسان ایدلمش ایدی*
المجله بو خصوصده «من لم یشکر الناس لم یشکر الله» حدیث شریفی اقتضاسنچه بوفکرگه قوشولادر و هر کمنک قوشولوینی تیوشلی کورادر* زیرا مشارالیه حضر تلرینک انتباه ملت بابنده خدمتی وشول خدمتنده یوکلگان جفا محنتی، اعلای دوست و دشمنان طرفندن تصدیق ایدلورلک در جهده در روسیه مسلمانلری بارچه سی خصوصاً «ترجمان» نک باش تأسیسنده مشارکت و معاونتده بولغان «قزان» خدمت قدرین بلهلی، بوبیرامگه مناسب کورلگان روش اوزره مشارکت ایتملی در* شولای بولغانده ملت اوز فائده سینى بلگان، و آلداغی منافعی ایچون قایغورغان وچن انتباه و ترقی اسبابینه کرشکان بولور*
اش قدرین بلو اشچى آرتدره*

استان بوله سیاحتیم

۵ نچی ساندن صوك

قاسم خلقینک ایچنده سید، کناز، دواران آتالوب کوب بر و صو
بیلاگان آدمیر بایتاق بولغان لکن خانلق انقراضندین صوك روسلر
طرفندن عموم تاتار ملکدارلرینه بولغان تورلی وقتلردهغی معروف
«یا خرسیت یا یرنی تاشلا» تکلیفلرنده کوب آدملرنک ملک یرلری
ضایع بولغان، حیاة دنیانی حیاة آخرت اوزره اختیار ایدوچیلرده بولغالاغان*
وقتنده کوب املاک صاحبی، خانلر برله مصاهره (قدالاشو) درجه سنک،
وسیادت دعواسنک بولغان «شاقولفی» (بنی شاهقلی) عائله سینک حسابسز
بولغان یرلرینک اکثری شول وقتلرده قوللارندن آلنغان*
بنی شاهقلی = شاقولفلر

کرمان بلده سیننه منسوب شاقولفلر اوزلرینی سید = اولاد
رسول الله صلی الله علیه وسلم توتمقده لردر قوللرنده رسول الله صلی الله
علیه وسلم گه متصل نسبلرینی یازغان شجره لری ده بار بو عائله
کرمانغه قایدن، ونی وقت کلگانلر بو کونگاچه بزگه معلوم بولمادی*
قاسم خان و اولادی اول طرفده ظهور ایتکاچ سر ایللرنک ایرانغه
اختلاطلری بولمق مناسبتیله ایران طرفندن کلوب قالغانلرمو، شجره لرنک
کورلگان «آنا» عنوانلری بخارا وترکستان طرفندن کلگان
بولمقلرینی سیزدره در*

نچو کته خانلر بونلرنی سید تانوغانلر و حرمت و عزت قیلغانلر و آنار برله
مصاهره ایتکانلر ۱۰۳۶ سنه ده و ذات بولغان اون ایکنچی حاکم آرسلان
علی خاننک زوجه سی سید شاهقلی احفادنن آق محمد سید ابن
بولاک سید قزی فاطمه سلطاندر* اشبو فاطمه سلطان اوغلی سید

برهاندن

۱۰۹۴ سنه

بهاد

ابن احمد

ابن شاه ق

ابن شاه ا

سلطانی بر

ابن محمد

ابن محمد

ابن محمد ا

علی من

ورضی ال

بعض

مخفوظ او

نسبنده تد

رد ایدله

معامله اید

کرما

دگل بلکه

شویله

ایوینه کوچ

بر هاندن صوك ۱۴ نچی حکمدار اولهراق دورت بیش یل خانلق قیلوب
 ۱۰۹۴ سنه هجریه وفات بولوب خاتمه الخوانین اولمشدر *

شاقولفلر نك شجره لری

اشبو روشچه در:

(۲)

بهادر گری بن حمزه بن صالح بن برهان بن بیکنمر بن یعقوب
 ابن احمد بن دین محمد بن آق محمد بن بولاك بن کاشکی بن برهان
 ابن شاه قلی بن شاه محمد بن شاه بای بن شاه خان بن محمد بن خلوت
 ابن شاه احمد بن یکیت آتا بن محمد بخاری بن علی خاقانی بن رکن الدین
 سلطانی بن سید احمد آتا بن مودود وحشی بن اسماعیل بن یوسف همدانی
 ابن محمد سمعانی بن محمد الزاهد بن حسن العسکری بن علی النقی
 ابن محمد التقی ابن علی الرضا ابن موسی الکاظم ابن جعفر الصادق
 ابن محمد الباقر ابن علی زین العابدین ابن ابی عبد الله الحسین ابن امیر المؤمنین
 علی من سیدتنا فاطمة البتول بنت رسول الله صلی الله علیه وسلم
 ورضی الله عنهم ورحمهم.

بعض اسملرده ونسبتلرده خطا احتمالی یوق دگلدر کند عائله لرنده
 محفوظ اولغان شجره لرنده یاز لغان روشچه نقل ایدلدی. «هر کم بیان
 نسبنده تصدیق ایدله، و سیادت دعوی ایدن اولسه ظاهر مانع بولمدقه
 رد ایدلمای» مضمونلر نده وارد اولان آثار وروایات اقتضاسنچه
 معامله ایدلمک مناسب کورله در * والعلم الصائب عند الله تعالی *

«قاسم (خان کرمان) خلقنده طوی»

کرمان خلقینک طوی وکیاو قوناقلری باشقه تاتار خلقینک کبی
 دگل بلکه عربستان و ترکستان مسلمانلر نده بولغان روشچه در *
 شویلکه: طوی ونکاح وعده سی تمام بولدقه قزنگ جهازینی کیاو
 ایویزه کوچرالر طوی کوننده کیاو اوزینک قوناقلری برله طویخانه غه

(قز ایوینه) باروب نکاح مجلسنده اوزی حاضر بولوب عقد قیلا و اوزینه قورداش قدالربره ضیافت قبول ایتدکندن صوکره منکوحهسی برله کورشه، طوی ضیافتی بولغاندن صوکره طوی قدالری کیتکچ آزمو کوبهو ساعت مصاحبه صوکنده کیاو قزنی اوز ایوینه آلوب قایتا * یرلی کیاوگه و یرلگان قزلرده عادت اشبودر. اگر کیاو یراق یرلی بولسه قز ایونده بر آز کیچه لر قالوب صوکره بتونلای کوچوروب آلوب کیتهدر بلاد اسلامیه نک (هرمین، شام، مصر، استانبول، بخارا، تاشکند و غیرها) بارچه سنده عادت اشبودر، کتب دینیه، ادبیات عربیه ده ایتولگان «زفاف» «بناء» اشبو نکاح صوکنده اوق قزنک کیاو ایوینه کوچمکی، کیاونک اوز ایونده آنکا خلوت قیله قیدر. ادب و مروأت ده اشبودر * کرمان خلقنده بولغان هر عاقل و منصف طرفندن قبول، و استحسان ایدلورلک بو عاده جمیله قایدن کلگان قایدن آلنغان معلوم دگل * فقط منم ظنمه کوره بو عادت ساده عادتلو سرای تاتارلری عادتی بولغان بولور چونکه سرای تاتارلری ترکستان اطرافندن کلوب صوکره ایران و خراسان علماء و عقلاسی تأثیری برله اسلامغه کلدکلرندن بایتاق اصول و عادتلری ترکستان و ایران و خراسان و فقنچه بولمقی گمان ایدله در، طوی و نکاح اشلریده شول روشچه بولمقی مظنوندر * بزنگ قاسم خان و اتباعی نک سرایدن قزانغه کلگچ اوزاق تورمای قزان اطرافنده غی فین خلقلری برله قاتشودن کلمه و آنلردن کر مه عادتلر گه او گرنگانچی قزانندن کوچولری سببلی شول سرای عادتی بوزولهای قالغان بولور *

بزنگ قزان نک صو کفی تعمیری وقتنده نفس شهر ده سرای تاتارلری غالب بولغان بولسه ده اطرافنده ایسکیدن قالمه فین (خصوصا چواش) قوملری برله قاتش اروغلی بلغار خلقی غالبدر تاتارلر آز بولدقلری حالک دولت و سیاست آنلر قولنک بولغاند نغنه تاتار اسمی غلبه ایتکندر بناء علیه بزنگ بلغار و قزان یرنده فینلردن کر مه عادت حسابسز کوب بولغان حتی اکثر اشینی و هوشینی کوز و قولاق آرتندن غنه یورتکو چیلر ایچون عادت

بر له شریعت آراسینی آیورمق بیک چیتون بولوب قالغان. فین خلقلرینک
تراجم احوالترینه اطلاعی بولغان بعض طرفادن ایشتمکمه بناء آنلرده
بایتاق یلرغاچه قزلرینی کیاو یورطینه کوچرماو حتی اوزینه آرقه
ویوانچ بولوردای نیچه بالاسی بولغانچه آتایورطنک ساقلو عادتی بار
ایمش یایسه ایسکیده بولغان ایمش *

بز نک خلقدهغی باشالا توشور ووفلان اسملری و بدعتلرینک اصلی
شول روشلی بولمقی عقلغه بیک قریب کورله در * آرتق و درستک
خبری بولغان کشی تصحیح یا که علاو ایتسه مسرور بولورمز *

« قزانچه کیاو لاتونک نچار لقی »

قزان وقزانندن توغمه روسیه ده اولان شرقی (اورینبورغ، ترویسک،
قزلجار، سیمی کبی) تاتار شهرلرنده شایع بولغان نچه آیلر قزنی کیاو
اویوینه کوچورماینچه «کیاولاتو» ادبی و اقتصادی بایتاق ضررلی عادتدر *
قاینیشلر کیاونی نی سببنددر - بلکه عوام ناسده خاتون وقز طائفه سینه
خصوصا کیلین ذاتینه ظلم ایتوشایع بولغانغه کیاو گه خوشامد ایتوب تعدی
وظلمندن ساقلو ایچونددر - فوق الحد تیوشسز احترام ایتدکلرندن
قاینیش ایونده یاش کیاو نی قیلسه ده تمام حریت ویرله قاید بار سه ده
نی وقت قایتسه ده اعتراض ایدوچی وجواب آلوچی بولمای، موندهغی
حرکاتندن آتاو آناسینک خبرلری بولمایدربناء علیه بوروشلی ایر که لک
بر له کیاو لاب یوروده بایتاق ماللرنک ضایع بولمقی، و اخلاقنک بوزلمقی
بیک احتمال بلکه تجربهلر بر له ثابت بولغان وتکرار کورلگان مسئله در *
حتی بیک ادبلی ویراقلی قزلر نی اوغلمنی کیاولاتور حاللری یوق
وفلان دیه آلماینچه کیاولاتو گه (توغریسی اوغلینک اخلاقینی بوزارغه)
قزغوب یراقسز یردن ایولندرو لر کوب بولادر نی قدر قسقه فکر!
نی قدر بالاسینه وبتون عائله سینه زیان! نی قدر احمق!
پس بوبابده افراط کیتکوچی قزان خلقینه بومسئله ده اویلانمق،
وتوزالمک، بالالارینی و ماللرینی ساقلامق نچو کده موندای فائده سز
بدعتلر نی آزایتمق تیوش ایدی *

پیداغوغیا

(*)

خاتمه

تربیه نك حقیقتی و موضوعی

علم نفس نك نوامیسین بیان ایتکاج ، نفس نك آثار ظاهریه و باطنیه برلن انفعاللری۔ و آندن عمللر نك نیچک صدوری بزگه معلوم بولدی۔ صکره علم اخلاق نك قواعدین بیان برلن انسان نیچک ونیندی۔ حالده بولورغه تیوش بولغانی بلندی۔ ایمدی بزگه بلورگه کیرک بولوب قالدی: احوالی بزگه معلوم بولغان انساننی، علم اخلاق نك مقتضی سی بولغان غایه مطلوبه سینه تربیه ایرشدره آلامی یوقمی؟ صکره تربیه نك انساننی بو حالگه ایرشدروی مجال بولسه، صوک آنی نی درجه گه یتکررگه کوچی یته؟ و انساننی تربیه برلن اول درجه گه یتکرر ایچون نیندی یول طتارغه کرک؟

علم النفس بیاننده بزگه معلوم بولدیکه احوال نفسانیه نك صدوری و کیمی باشلاویده بیک تیز بولا۔ و نفس نك آثار ظاهریه و باطنیه برلن انفعالاتی هم بیک ترلی بولا۔ بو آثار نك ده بر برینک آرتندن۔ و بر برینک استینه کیلویده بیک تیز بولا، و نفس نك اراده سی، سببی و مقصدی ترلی بولغان طمع و میللر برلن مسبوق بولا۔ بونلر اوزرینه نفس نك بوکونگه قدرلی کشف اولنمغان خفی احوالینک بار لغینده قویسه ق بلنه درکه، نفس نك بو قدرلی احوالین تیکشرب آنک انفعالاتینه قارشى طررغه

ظاهري تاثيرلرنك - وقوة خارجيه نك طاقتندن كيلميدر . بويانندن بزگه
 نتيجه شولدر كه : تربيه ، انساندن مطلوب بولغان غايه كمالگه ، آني ايرشدره
 آلمى ايكان . ولكن تربيه انسان نك عقليين طور ايتوب ، ميل واراده سين
 ضبط ايتوب كوركام ادب لرگه عادتلندر وب - واخلاق حسنه گه كونكدر ب -
 بر مرتبه گه ايرشدر رگه كوچى ييته در كه ، اول مرتبه دن باشلاب انسان
 اوزين اوزى غايه كمالگه ايرشدر رگه كوچى ييتير .

مذكور مرتبه گه انساننى ايرشدر مك ، ادب شخص - و ادب امة
 اسمنده گى ايكى ترلى ادبى آلدر مق برلن گنه بولادر .
 اما ادب امة ايسه ، دين - و آداب اجتماعيه - و عادتلر - و صناعتلر -
 و علملر - و لغة - و امة نك جييلوب بر مقصد گه حركة ايتيه باشلا وينك كيفيتى -
 و آنلر نك مدنيتى نك - يا خود بوزلوي نك سببلرى كى جميع احوال معاشيه
 و ادبيه سيدر .

اما ادب شخص ، بر حالت در كه انسان عالم بولسه ده شول حاله
 برلن گنه اديب بولادر . بس انسانده بو حاله بولسه انك علمى ادب برلن
 قاطشا ، تعليمى هم تاديب برلن بر گه بولا . و فكرى و ذوقى تور ايب هر
 ماده و صورتك ، خيرنى - شردن ، حسننى - قبيح دن ، مقبولنى غير مقبول دن -
 مفيدنى غير مفيد دن - آيروچان بولادر .

ايمدى مذكور تربيه ايچون طئارغه تيش يولك فلاسفه و پيداغوغيا
 علماسى نك اختلافى بار در . بو اختلافى بالانك اصل فطرتى حقنده بولغان
 اختلافى لر ينه مبنى در .

«بالا اصلك خير گه مفطور ، شرنى خار جدن كسب ايتيه» ديگان فلاسفه ايتيه :
 بالانى ممكن اولدقچه هيئت مجموعده دن آير م و يالغز حالنك تربيه لمك كيرك .
 چونكه انسانلر غه فاتشو برلن اول بالا شرنى واخلاق ذميمة نى كسب ايتيه در .

ظاهريه
 معلوم
 نيندى -
 بولوب
 ضى سى
 بيه نك
 رجه گه
 ايچون
 وورى
 برلن
 برينك
 و
 ترلى
 وكونگه
 در كه ،
 لررغه

پیداغوغیا علماسندن بعض لر خصوصاً میلادی اون سگزنچی عصر
 علماسی تربیهده شول طریق (یول) دن یوردیلر. فرانسیز علماسندن
 «چان چاک روسی» دیگان عالمده بونلر دن اولوب شاگردلرین تربیهده
 کشی لر گه قاتشودن ممکن اولدقچه منع ایدر ایدی. بویولدن یور وچیلر
 کوب اولسهده، بو حقوق انسانیه گه مغایر و حسن نتیجه بیرمی تورغان بر
 یولدر؛ چونکه بالائی تربیهدن مقصود، آنی اوزینه و هیئت اجتماعیه سینه
 فائده کیترو گه حاضر امکدر. بو ایسه قاطشو. و اولطر شو برلن گنه
 بولا طرغان کامل طانشودن غنه حاصل بولادر.

اما «بالا شر گه مفطور - یا خود شر برلن خیر گه مفطور بولسهده
 شر گه میلی قوتلی رکدر» دیگان کمسنه لر آدمیلر گه قاطشو برلن حاصل
 بولا طرغان قوه ظاهریه - و تأثیر خارجی نی تربیهنگ یولی ایتوب طتالر.
 فلاسفه دن پیداغوغیا علماسندن حتی جمیع خواص و عوامدن کوب برک
 طرف تربیه ایچون بو یولنی اختیار ایتدیلر. چونکه بالا آنک تیشلی
 احساساتین قوزغاتوده و طور ایتوده - هر قایچان خارجی مساعدله لر گه
 محتاج اولغانین تجربه بز گه کورساتوب طره در. جمله دن برسی، بز آنا
 آنانی (بیگرکده آنانی) کوره مزکه بالالرین تربیهده نیقدر مشقتلر طارتالر.
 مثلا قایچان یالنالر، قایچان تأدیپ و تعزیر بیره لر حیله یوللرینه صابشالار.
 بونلر باریده تأثیر خارجی ننگ فایده سین کورگانلکدن بولادر.

ایمدی تربیه بابنده بو صوکفی یول، طتارغه تیوشلی ایکانی بز گه
 بو بیاندن بلنده در. یعنی بالا تربیه سنک قوه ظاهریه - و تأثیرات خارجه نی
 استعمال تیشلی بولادر. مربی، تأثیر و قوه آنک قولنده بولغان ذات بوله در.
 بس مربیه بو اشکه اهلیتی ایچون تربیهده طتارغه تیشلی بولغان واسطه لر
 برلن اوزی هم تربیه لنگان بولورغه کیرک. دخی علمی بولونک اوستنه
 ادیب هم بولورغه کیرک.

تربیه
 اول اوزی
 اوزین تی
 نر سه لر ند
 وطشقی
 بیگ
 تأثیر ایت
 هر ترکی
 بیک یخ
 و باطنی
 ا
 دخی
 قادر بو
 علم تر
 غیرلر ن
 دید کمز
 تأثیر لر
 چقارادر
 کشی
 بیلگول
 اسبابند

تربیه‌ده بیورغان نرسه‌لری برلن اوزی هم‌عامل، طیغان نرسه‌لرندن
 اوّل اوزی طیلوچی هم بولورغه کیرک. شونک ایچونده مربی هر زمان
 اوزین تیکشروب طیغان نرسه‌لرینه اوزی تشمزگه - و بیورغان
 نرسه‌لرنده قصور و مساهله کور ساتمزگه طرشوب وبالالرنکنده اچکی
 وطشقی حاللرینه دائم متوجه بولورغه کیرک.

بیگر کده معلم بولغان کشی ینه شونلر اوزرینه بالالرنک عقلینه
 تأثیر ایتارگه، و نفس لرین تیشلی طرفغه طار طرفغه قادر بولوب - نفس ننگ
 هر ترلی احوال - وانفعالاتن - و جسم گه نسبتین عالم - و قواعد اخلاقی
 بیک یخشی طانیغان - فکرنده ثباتلی - اوزینک حالنده قرارلی - ظاهری
 و باطنی منکر لر دن یراق و صاقلانوچی بولورغه کیرک.

اگر شولای بولماسه، بالالر آنی اوینچاق طتوب استخفاف ایترلر.
 دخی معلم بولغان کشی تعلیمنده اوزینه مخصوص بر یا کا یول چغارغه
 قادر بولمق کیرک. بونک ایچون، اولگی و حاضرگی بار امة لرنک
 علم تربیه تاریخین کوب کورب و اوقوب فکرین کیکایتیه کیکایتیه
 غیرلرنک تربیه‌ده طتقان بار چه یوللرین کامل بلورگه کیرک.

خوش. بونک ینه یوقاریک (امیال نفسیه‌ده) بیان اولنغان «استعداد»
 دید کمز بر نرسه بار. بو استعدادنک بعض برلری معلم و مربی لرنک
 تأثیر لرینه بیک کوب یار دم ایتوب بعض برلری بار مشقتلرین بوشقه
 چغارادر. بوکا مثال: بعض کهمسه نیک مبصراتغه استعدادی بولا، بو
 کشی بر یولدن یا که بر شهر دن اوّل مرتبه گنه اوزسه‌ده اول یولنک
 بیلگولی اورنلری و برلشلیری. نفسنده شونچه اولطرب قالادر که تذکر نک
 اسبابندن بر کچکنه گنه نرسه عارض بولسه‌ده، یالط ایتوب خاطرینه

چی عصر
 لمانسندن
 تربیه‌ده
 روچیلر
 یغان بر
 عیه‌سینه
 رلن گنه
 لسه‌ده
 حاصل
 طتالر.
 و بربک
 نیشلی
 ه لرن گه
 بز آتا
 تالر.
 مالار.
 بزگه
 جیهنی
 له‌در.
 طه‌لر
 وستنه

کیلر . ایکنچی بر کمسنه بار ، بر یولدن هر کون ایرته وکیچ
 اوتوب یوری شونده دائم بولغان بر نرسه نی صوراسک بله آلمیدر .
 بلور گه قصد ایتسه ده بیک تکرار صوکنک غنه کوکلینه اور ناشدرا آادر .
 احوال عقلیه ده استعداد هم شول قیلندن ؛ مثلا بر کمسنه نک علم
 حساب یاخود هندسه گه استعدادی اولوب ایکنچی بر او بیک کوب
 تکرار صوکنک بولردن بولغان مسئله لر نک الفاظین و بعض اصطلاحاتین غنه
 حفظ اینه آادر . مدرکاة نفسائیه نک باشقه لر نده - وهم حواس جسمیه ده
 استعدادده شول قیاسچه در .

لکن مربی هر تقدیرده بو استعداد گه قاراب اش یورتمز ؛
 چونکه بو استعدادلردن برسینک بر وگه - ایکنچیسنک ایکنچیگه حاصلانوبین
 انکار ایتوچیلرده باردور . آنلر اینه لر : هر انسانده هر نرسه گه استعداد
 باردور . اما بعض انسانده بر توری نرسه گه استعدادنک قوتلنوینه آنک
 تیره سنده گی انسانلر سبب بولادر . مثلا یازوچینک بالاسنده یازوغه -
 تیمرچی بالاسنده تیمرچیلک - بالطا اوستاسینک بالاسنده بالطا اشینه
 استعداد قوتلیرک بولادر . حتی آلمانیا فیلسوف «غال» هر انسانک
 جمیع نرسه گه استعداد بار دیو دعوی ایتوب استعداداتنک منشای
 ایچون باشده بر اورنده بیلگوله گانی یوقاریده بیان اولنغان ایدی .
 دخی بونک اوزرینه دیه چکمن که ، بر انسانک بر نرسه گه استعدادنک
 یوقلفی ، اول نرسه نی اراده سی یوقلغندن بولادر . بونک دلیلی : اگر
 شوندای آدمنی آفرینلاب - شول اشکه عادتیندر رگه کرشساک ، باش آلا
 آندن یوز دوندرگان ، واکا اصلا میلی بولمغان نرسه گه استعدادی
 قوزغالادر .
 ما بعد بولور .